

Speuren naar oude bommen

ASING WALTHAUS

LEEWARDEN Voor er op de Leeuwarder vliegbasis gebouwd of uitgebreid kan worden, moet gemeten worden of er onder de grond geen onontpofte bommen liggen. Daar zijn bedrijven voor.

Het is bijna 76 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog eindigde. Dus, zegt de leek, zullen alle bommen die er boven Nederland zijn uitgewooid en nog ergens lagen zo langzamerhand wel zijn opgeruimd.

Boudewijk Rook lacht om zulke ideeën. Hij is senior deskundige OOO, een afkorting die staat voor Opsporing Ontpofbare Oorlogsresten, en hij heeft nog werk genoeg. Van alle Duitse en geallieerde bommen die op Europa zijn gewooid (ongeveer 2,7 miljoen ton) is zo'n 10 procent niet afgegaan. En daarvan is tot nu toe 15 procent opgeruimd.

Rook en zijn collega Ard Snippe werkten de afgelopen weken op vliegbasis Leeuwarden. Daar wordt druk gebouwd en dat gaat niet zomaar. Op het terrein, dat in de oorlog door de Duitsers als vliegbasis gebruikt werd en onder meer in februari 1944 het doelwit was van bombardementen, moet eerst onderzoek gedaan worden. Of er onder de grond niet nog iets ligt dat, bijvoorbeeld door de trillingen van het heien, af zou kunnen gaan.

Vroeger was dat opsporen het werk van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD), maar die werd ermee overstelpt.

Dus sinds een jaar of twintig bestaan er bedrijven als IDDS uit Noordwijk, waar Rook en Snippe voor werken, die dat doen. Als ze iets vinden, komt de EOD er wel aan te

Foto links: luchtaanval op de Leeuwarder basis door een B-26 Marauder bommenwerper van de Amerikaanse luchtmacht, in 1944. Rechts deskundige Boudewijk Rook: „Het verbaast me elke keer, zo grondig hebben de Duitsers en geallieerden gedocumenteerd waar er gebombardeerd is.” FOTO'S BEELDBANK NIMH EN ASING WALTHAUS

pas om het onschadelijk te maken.

Hier onderzochten ze een stuk van een halve hectare, na vooronderzoek in de archieven. „Het verbaast me elke keer hoeveel je van tevoren al weet”, zegt Rook. „Zo grondig hebben de Duitsers en de geallieerden gedocumenteerd waar er gebombardeerd is.”

Daarna gaan ze meten, met de

chain drive. „Een soort lans”, beschrijft Rook, „waarmee we in de grond prikken.” Die geeft een beeld van wat er aan metaal in de omgeving zit. Kans om als het ware per ongeluk op een bom te prikken is er niet: deskundigen als Rook en Snippe zien dat gevaar ver van tevoren aankomen. Meestal gaat dat prikken tot een meter of 6 diep, maar hier op

de basis gingen ze een paar keer tot 18 meter. „Dan kom je op de harde laag, dieper kan een explosief niet liggen.”

„Het is een beetje wat mensen met metaaldetectoren doen, zeg ik, maar dan grondiger.” Dat is een gevoelig punt. „Dat moeten ze verbieden”, zegt Rook. „Net als magneetvissen. Die mensen zijn pas echt ge-

vaarlijk bezig, die zo een granaat oppvissen en oppakken. Daar gaat het ze vaak om, die doen dat heus niet alleen voor oud ijzer.”

Wat is er in de zes weken dat ze hier peilden aangetroffen? „We hebben helemaal niks gevonden”, zegt Rook. „Ja, een paar bomscherven. Maar die zijn niet interessant, daar worden wij niet warm of koud van.”